

Podpora kurikulární práce škol
Národní pedagogický institut ČR

Výchova ke zdraví a bezpečí pro 2. stupeň ZŠ

tradiční
modelový ŠVP

2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Charakteristika předmětu

Vyučovací předmět	Výchova ke zdraví a bezpečí
Využití vzdělávací obory	Výchova ke zdraví a bezpečí
Průřezová témata (PT)	Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> — k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	<p>Čtenářská a pisatelská</p> <p>Logicko-matematická</p>

Informace o pojetí předmětu	<p>Předmět Výchova ke zdraví a bezpečí naplňuje očekávané výsledky učení oboru Výchova ke zdraví a bezpečí, přímo navazuje na danou problematiku na 1. stupni, která je součástí vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.</p> <p>Předmět svým pojetím a obsahem reaguje na výrazné společensko-politické události, které měly a mají zásadní vliv na zdraví a bezpečí. Podporuje celkový rozvoj jedince v průběhu celého druhého stupně základního vzdělávání a vede ho k celoživotní potřebě aktivně uplatňovat zdravý a bezpečný způsob života.</p> <p>Vzdělávací obsah předmětu je realizován jako kontinuum, které žákovi umožňuje spirálovitě rozvíjet znalosti a dovednosti a dosahovat tak očekávaných výsledků učení průběžně během jednotlivých ročníků ve vazbě na jeho věk, schopnosti, potřeby a zájmy.</p> <p>Výuka je postavena na prožitkovém učení a praktických zkušenostech žáka, preferuje individualizaci vzdělávání. Respektuje individuální potenciál žáka, citlivě reaguje na jeho problémy. Pomáhá rozvoji vztahů mezi žáky, k dosažení očekávaných výsledků učení využívá jejich účast na organizaci, evaluaci a reflexi výuky. Zvyšuje odolnost žáka, potřebnou ke zvládnutí dopadů různých krizí na společnost, buduje dovednosti nutné ke zvládnutí mimořádných událostí. Cíleně využívá metody formativního hodnocení pro sledování pokroku žáka a motivuje ho k dalšímu rozvíjení osobnostního potenciálu. V předmětu jsou rozvíjeny klíčové kompetence (KKU, KKK, KOS, KOB, KPP, KRP, KKT, KDI) a základní gramotnosti (ZGC, ZGM)</p>
-----------------------------	--

<p>Informace o obsahu předmětu</p>	<p>Obsah vzdělávání předmětu je tvořený čtyřmi vzájemně úzce provázanými tematickými okruhy: Ochrana a podpora zdraví – nemoci, úrazy, prevence, sexuální a reprodukční zdraví; Denní režim – hygiena, výživa a pohyb; Osobní bezpečí; Osobní bezpečí za mimořádných událostí a v souvislosti s obranou státu.</p> <p>Osvojování očekávaných výsledků učení připravuje žáka na samostatné plánování denního režimu a aktivit z hlediska rozvoje a ochrany zdraví, směřuje k formování správného stravovacího chování, k praktickému uplatňování zásad tělesné a duševní hygieny v každodenním životě. Uvádí žáka do problematiky sexuálního dospívání, odpovědného, respektujícího a konsenzuálního sexuálního a partnerského chování. Orientuje žáka v základních mechanismech přenosu a vzniku nemocí a vytváří u něj návyky aktivní ochrany proti onemocněním a praktické dovednosti pro poskytování první pomoci. Rozvíjí dovednosti potřebné pro asertivní odmítání návykových látek. Vede žáka k bezpečnému chování a pohybu ve škole, mimo školu, v dopravě, v digitálním prostředí, v případech požárů, při mimořádných událostech antropogenních i působených přírodními vlivy na všech místech, kde se pohybuje, k aktivnímu zájmu o otázky obrany státu.</p> <p>Ve vzdělávání se využívá především činnostní, aktivizační a prožitkové učení konkrétními příklady a diskusemi nad vhodností a účinností konkrétních postupů a jednání. To žákovi umožňuje získávat praktické zkušenosti a návyky, vede ho k sebepoznávání i ke vzájemnému poznávání, k posilování jeho odolnosti, k účinné spolupráci a k odpovědnému rozhodování v různých životních situacích.</p> <p>Dosahování OVU je podpořeno provázaností se znalostmi a dovednostmi žáka, které získává v dalších předmětech (Tělesná výchova, Přírodopis, Osobností a sociální výchova, Geografie, Výchova k občanství).</p>
<p>Časová dotace</p>	<p>1 + 1 + 1 + 1</p>
<p>Organizace výuky předmětu</p>	<p>Vyučovací předmět Výchova ke zdraví a bezpečí je vyučován jednu hodinu v každém týdnu každého ročníku 2. stupně. Výuka probíhá ve standardní učebně vybavené technikou, příležitostně je vhodné využít počítačovou učebnu nebo školní kuchyňku. Zařazovány jsou vzdělávací akce mimo školu ve spolupráci s externími odborníky (např. HZS). Některá témata jsou realizována také jako součást školních projektů (Den zdraví apod.).</p>
<p>Podmínky pro výuku předmětu</p>	<p>Zajištění učebny vybavené technikou a vyučovacích pomůcek v návaznosti na vzdělávací obsah (např. pro nácvik poskytování první pomoci).</p>

Vzdělávací strategie

Vyučovací předmět	Výchova ke zdraví a bezpečí
Využití vzdělávací obory	Výchova ke zdraví a bezpečí
Průřezová témata (PT)	Společnost pro všechny
Klíčové kompetence (KK)	<ul style="list-style-type: none"> — k učení — komunikační — osobnostní a sociální — k občanství a udržitelnosti — k podnikavosti a pracovní — k řešení problémů — kulturní — digitální
Základní gramotnosti (ZG)	<p>Čtenářská a pisatelská</p> <p>Logicko-matematická</p>

Klíčové kompetence rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:		
KKU	Klíčová kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> — nastavujeme přiměřené vzdělávací cíle pro každého ze žáků — umožníme žákům vybírat témata, která jsou pro ně zajímavá — propojujeme výuku se zkušeností žáků a zprostředkováváme jim smysl vyučovaného obsahu — vytváříme příležitosti, aby žáci aktivně využívali to, co se naučili — navozujeme takové situace, při nichž si žák zkusí odhadování vlastních sil a možností — podporujeme žáky v tom, aby projevovali své názory a potřeby
KKK	Klíčová kompetence komunikační	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky, prožitky, pocity na dané téma — pokládáme dostatečné množství otevřených otázek, které podněcují žáky k přemýšlení a hlubší argumentaci — pravidelně organizujeme aktivity, ve kterých žáci prezentují ve skupinách či před celou třídou — necháváme žáky reflektovat prožité komunikační situace, vcítit se do spolužáků — zařazujeme do výuky prvky dramatické výchovy a role-play — vytváříme situace, při kterých jsou žáci nuceni volit mezi různě vhodnými receptivními strategiemi
KOS	Klíčová kompetence osobnostní a sociální	<ul style="list-style-type: none"> — naplňujeme základní předpoklady pro vznik pozitivních vztahů a prostředí důvěry, — vytváříme situace pro týmovou spolupráci, takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity — učíme žáky na příkladech, skrze zážitky či dramatizaci — začleňujeme do výuky příklady ze života a osobnostního rozvoje — poskytujeme žákům prostor pro poznávání sebe sama — nabízíme aktivity, které posilují jejich sebevědomí — zařazujeme trénink relaxačních technik

KOB	Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti	<ul style="list-style-type: none"> — vytváříme prostor pro vzájemné sdílení zkušeností a zážitků z kontaktu a péče o živé bytosti/organismy a prostředí mezi žáky — navozujeme situace umožňující porozumět potřebám, postojům a zájmům druhých — stavíme žáky před situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí — podněcujeme žáky ke kladení otázek a argumentaci, doplňujícími otevřenými otázkami je vedeme k hlubšímu promýšlení a prohloubení argumentace — umožňujeme žákovi převzít odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolí nebo s nímž se vnitřně ztotožní — podněcujeme žáky k reflexi jejich zkušeností s uplatňováním vlastního vlivu na dění v jejich okolí
KPP	Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní	<ul style="list-style-type: none"> — podporujeme aktivní účast žáků na tvorbě školního prostředí, které pracuje s jejich nápady a respektujeme jejich přínosy a potřeby, přetváření nápadů žáků a příležitostí v realitu — podporujeme žáky při objevování specifických aspektů jejich tvůrčího potenciálu — integrujeme do výuky otevřenou diskuse, otevřené otázky, kreativní úkoly, projekty, které jim umožňují aktivně se ptát, vybrat si témata, rozhodovat se, plánovat akce, nést za ně odpovědnost a řešit je inovativními originálními přístupy — poskytujeme žákům konstruktivní zpětnou vazbu, včetně formativního hodnocení, které jim pomáhá hlouběji porozumět jejich tvůrčímu procesu a posiluje jejich schopnosti zdokonalovat se
KRP	Klíčová kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> — nabízíme k řešení projekty zaměřené na skutečné problémy ze života, kde musí žáci zvážit různé perspektivy a navrhnout udržitelná řešení, kde vyjadřují vlastní hodnoty a přesvědčení o svém vlivu na vnímání problému — diskutujeme se žáky konkrétní příklady praktických dopadů vědeckých objevů či poznatků na život jedince a společnosti — dáváme žákům podněty k rozlišování mezi tím, co je faktické tvrzení, tvrzení hypotetické a prostý názor — poskytujeme žákům informační materiály k jednomu tématu z různých zdrojů — k vyhledávání zdrojů umožňujeme používat prostředky digitální techniky
KKT	Klíčová kompetence kulturní	<ul style="list-style-type: none"> — využíváme umělecká díla ve výuce k podpoře emocionálního a sociálního rozvoje žáků — podporujeme žáky v účasti na kulturních projektech, které jim umožňují vyjádřit jejich myšlenky, emoce a hodnoty prostřednictvím různých uměleckých forem — využíváme umělecká díla a kulturní projevy jako ilustrační materiál k podpoře vzdělávacího obsahu ve výchově ke zdraví a bezpečí — zadáváme projekty, kde žáci zkoumají kulturní prvky vlastní komunity, porovnávají je s kulturními projevy z jiných částí světa a výsledky prezentují
KDI	Klíčová kompetence digitální	<ul style="list-style-type: none"> — zařazujeme do výuky takové aktivity, aby měli žáci příležitost pracovat s otevřenými daty a veřejnými databázemi — vedeme je ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření — učíme žáky, jak se chovat v online prostředí — vedeme je k etickému a ohleduplnému jednání, respektu k druhým — podporujeme jejich spolupráci — nastavujeme společně pravidla tak, aby podporovala aktivní přístup žáků k využívání digitálních technologií, a současně dbáme na to, aby pravidla podporovala digitální pohodu (wellbeing) žáků a vedla je k ochraně jejich duševního, fyzického a sociálního zdraví, kladu důraz na pravidla bezpečného zacházení s digitálními technologiemi a jejich dodržování.

Základní gramotnosti rozvíjíme zejména s využitím těchto vzdělávacích strategií:

ZGC	Základní gramotnost čtenářská a pisatelská	<ul style="list-style-type: none">— vedeme žáky, aby při čtení textů s tematikou zdraví a bezpečí vyhledávali a ověřovali zdroje informací, zvažovali jejich relevanci, aktuálnost a důvěryhodnost— umožňujeme žákům využívat informace o zdroji, porozumět kontextu a posoudit, jak může práce se zdroji ovlivnit porozumění textu
ZGM	Logicko-matematická	<ul style="list-style-type: none">— podporujeme žáky, aby dávali do logických souvislostí objekty a jevy na základě důkazů a argumentů, zjištěné souvislosti analyzovali a dokládali je konkrétními důkazy vzájemných vztahů— vedeme je k posuzování, jaké dopady na daný jev (např. zdravotní stav člověka) změna určitých podmínek a faktorů, k interpretaci získaných výsledků ve vztahu k výchozí situaci— umožňujeme žákům rozpoznávat vzájemné vztahy a souvislosti při opakovaném setkání s problémem (modelovou situací) v kontextu reálného života

Tradiční modelový ŠVP / Výchova ke zdraví a bezpečí pro 2. stupeň ZŠ

Dílo vzniklo v IPs Podpora kurikulární práce škol.

Registrační číslo projektu CZ.02.02.XX/00/22_005/0004756

Dílo podléhá licenci Creative Commons CC BY SA 4.0
– Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je kolektiv autorů NPI ČR.

Licenční podmínky navštivte na adrese:

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>.

Národní pedagogický institut
České republiky
Praha, leden 2025
www.npi.cz